Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
C serija

C/2024/1480

2024 2 13

Paraiškos įregistruoti pavadinimą paskelbimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 50 straipsnio 2 dalies a punktą

(C/2024/1480)

Šiuo paskelbimu suteikiama teisė pareikšti prieštaravimą paraiškai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 51 straipsnį ([1]) per tris mėnesius nuo šio paskelbimo dienos.

BENDRASIS DOKUMENTAS

„Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“

ES Nr.: PDO-BG-02851 – 7.6.2022

SKVN (X) SGN ( )

1. **(SKVN arba SGN) pavadinimas (-ai)**

„Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“

2. **Valstybė narė arba trečioji šalis**

Bulgarija

3. **Žemės ūkio produkto arba maisto produkto aprašymas**

3.1. *Produkto rūšis*

1.8 klasė. Kiti Sutarties I priede išvardyti produktai (prieskoniai ir kt.)

3.2. *Produkto, kurio pavadinimas nurodytas 1 punkte, aprašymas*

„Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“ – tai arbata, ruošiama iš Strandžos kalnų masyve augančio notrelinių šeimos augalo, kurio botaninis pavadinimas yra *Sideritis syriaca* (liet. sirinė timsra), lapų ir žiedų. Šios rūšies augalas įtrauktas į Bulgarijos nacionalinės raudonosios knygos 1 tomą ir priskirtas kritiškai grėsmingos būklės taksonų kategorijai. Jis auginamas iš sėjinukų, išaugintų Strandžos gamtos parke.

Šis žolinis augalas auga kupolo formos kuokštais, kurie po pirmųjų pasodinimo metų nuolat plečiasi ir suformuoja į medį panašią šaknų sistemą. Lapai ir koteliai su žiedais auga iš šaknų darinių, esančių žemės paviršiuje. Užauga 100 cm ir didesnio skersmens bei 30–35 cm aukščio kuokštai. Susiformuoja iki 120 stiebų su žiedais, kurie auga ir žydi nuo gegužės iki spalio mėn. Stiebai su žiedais išauga iš žemės paviršiuje išsišakojusių darinių 7–9 cm atstumu vienas nuo kito. Jie turi 2 arba 4 simetriškai išsidėsčiusius elipsės formos lapus. Viršutinėje žiedų stiebų dalyje yra širdelės formos lapai. Šioje augalo vietoje formuojasi žiedai. Kultūrinių augalų žiedų stiebai būna 5–25 cm ilgio, o ten, kur dažnai lyja – šiek tiek ilgesni. Lapai ir žiedų stiebai yra minkšti ir lankstūs, tačiau džiovinami pavėsyje tampa storesni ir tvirti.

Augalo lapai ir stiebai balkšvai žali, apaugę smulkiais pilkai baltais plaukeliais. Kiekvieną žiedyną sudaro blyškiai geltoni žiedai ir 8–12 smulkių juodų sėklų.

Cheminiai parametrai: atlikus fitocheminę analizę nustatyta, kad šiuose augaluose yra daug įvairių biologiškai aktyvių medžiagų. Pavyzdžiui, nustatytų 33 fenolinių junginių kiekis *Sideritis syriaca* mėginiuose iš Strandžos floristinio regiono yra gana didelis: visų fenolinių medžiagų kavos rūgšties ekvivalentų – 16,65–18 mg/g ir 2,79–5,73 mg/g RE flavonoidų auginamuose augaluose.

([1]) OL L 343, 2012 12 14, p. 1.

Džiovinti augalai turi ne daugiau kaip 9–10 proc. drėgmės. Jų spalva yra vidutinio ryškumo: 12–18 EBC vienetų (pagal Europos aludarių konvenciją).

Ruošiant arbatą augalo lapai ir žiedai verdami. Arbata yra šiek tiek saldi, nepridedant medaus ar cukraus. Arbatos spalva – nuo geltonos iki gelsvai raudonos, arbatai būdingas subtilus aromatų derinys, kuriame švelniai susilieja liepžiedžių ir baziliko, taip pat mėtų, vaistinių melisų ir džiovintų vaisių kvapai. Šis ypatingas aromatas yra ilgai išliekantis. Jis juntamas geriant arbatą ir renkant bei džiovinant augalą. Aromatas išlieka pakuotėje, jei džiovintas augalas tinkamai laikomas sausoje ir tamsioje vietoje.

Arbatos kaip gėrimo antioksidacinis poveikis yra ne mažesnis kaip 1 990 mmol/l.

3.3. *Pašarai (taikoma tik gyvūniniams produktams) ir žaliavos (taikoma tik perdirbtiems produktams)*

—

3.4. *Specialūs gamybos veiksmai, atliktini nustatytoje geografinėje vietovėje*

Visa auginimo veikla iki derliaus nuėmimo vykdoma tik rankomis ir konkrečioje geografinėje vietovėje.

1 etapas. Sėjinukų, skirtų augalams auginti, išauginimas

2 etapas. Augalų auginimas

3 etapas. Stiebų su žiedais rinkimas ir džiovinimas

4 etapas. Išėmimas iš džiovyklos ir pakavimas

3.5. *Specialios produkto registruotu pavadinimu pjaustymo, trynimo, pakavimo ir kt. taisyklės*

Gamintojai sudžiovintą produktą pakuoja vietoje, naudodami įvairių rūšių pakuotes: pavyzdžiui, 40/30/13 cm dydžio kartonines dėžes; popierinius maišelius, kurių vieneto grynasis svoris yra 250 g, skirtus ilgesniam laikymui ir tolesniam perdirbimui į kitus produktus; baltus popierinius vokus, kurių minimalus dydis – 16/22 cm, o talpa – 25–50 g; ir, jei reikia, kitų rūšių pakuotes.

Galutiniai produktai rūšiuojami pagal dydį ir paskirtį. Vartotojai turi gauti produktą su nepažeistais koteliais. Nulaužus kotelį ypatingas kvapnus aromatas būna stipresnis. Pakuojant vietoje iš karto išėmus iš džiovyklos galima geriau užtikrinti, kad stiebai su žiedais liktų nepažeisti. Tokiu būdu taip pat išsaugomos produkto juslinės savybės ir ypatumai.

3.6. *Specialios produkto registruotu pavadinimu ženklinimo taisyklės*

Be standartinių reikalavimų laikymosi, etiketėje pateikiamas gamintojo logotipas su registracijos numeriu ir partijos numeriu. Etiketės viduryje įrašomas pagrindinis tekstas „Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“. Virš jo arba po juo yra žodžiai „Saugoma kilmės vietos nuoroda“. Etiketės dedamos dangtelio viduryje abiejose maišelio pusėse. Jos būna mažos arba didelės, priklausomai nuo pakuotės.

4. Glaustas geografinės vietovės apibūdinimas

Geografinė Strandžos vietovė apima visų šių penkių savivaldybių gyvenvietes: Malko Tarnovo, Primorsko, Sozopol, Sredets, Tsarevo. Auginti reikėtų tik tokioje žemėje, kurios padėtis saulės atžvilgiu ir dirvožemio tipai (šarminiai dirvožemiai, kurie taip pat gali būti ant kalkakmenio uolienų) yra kuo artimesni vietinių *Sideritis syriaca* vietovių floristinėms savybėms.

5. Ryšys su geografine vietove

5.1. *Geografinės vietovės ypatumai*

Specifinis klimatas ir geografinė Strandžos kalnų masyvo padėtis lėmė tai, kad šioje geografinėje vietovėje po ledynmečio išliko ir buvo išsaugota daug reliktinių terciaro periodo rūšių. Kai kurios iš jų, pavyzdžiui, mėlynių ir bruknių, *Rhododendron ponticum*, Strandžos putoklių ir dar 53 augalų rūšys, yra endeminės šiame regione. Tarp jų – *Sideritis syriaca*, iš kurio ruošiama „Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“. Jis auga atrinktuose geografinės vietovės dirvožemiuose. Rudeninės ir ankstyvo pavasario šalnos ir net atšiaurūs, bet trumpalaikiai šalčio

laikotarpiai mažiau kenkia būtent auginamiems augalams. Jie pasižymi daug geresnėmis išlikimo ir atsigavimo savybėmis. Sausomis vasaros dienomis ryto rasa ir rūkas greitai išgaruoja net ir esant mažai saulės. Tai taip pat yra palankus veiksnys. Dėl plaukeliais apaugusių stiebų ir gerai išsivysčiusių lapų augalai sugeria tik naudingą drėgmę. Dėl to augalų spalva tampa tamsiai žalia arba šviesiai geltona.

Augaluose susintetinama daugiau kaip 20 biologiškai aktyvių medžiagų. Tai, kaip ir ypatingą augalo aromatą, lemia augalo morfologinės savybės bei šie abiotiniai ir biotiniai veiksniai:

1) mineralinių medžiagų ir bakterijų kiekis šios vietovės puriuose karstiniuose dirvožemiuose;

2) didžiausias saulės spindulių kiekis geografinėje vietovėje yra > 1 500 kW/m^2 per metus (šalies vidurkis 1 110–1 420 kW/m^2). Visus metus saulės šviesą švelnina šiltas, drėgnas jūros brizas iš rytų-pietryčių ir pietų-pietvakarių vėjas, tradiciškai vadinamas „baltuoju vėju“, kuris skverbiasi pro Strandžos miškus. Šios natūralios klimato sąlygos, taip pat trumpi kritulių laikotarpiai šiltą rudenį ir švelnią žiemą sudaro sąlygas ilgalaikei fotosintezei ir suteikia rūšiai stabilumo;

3) šiam regionui būdinga sausra, ypač augalų žydėjimo ir brendimo laikotarpiu gegužės ir spalio mėnesiais. Tai palankus veiksnys sintetinant aromatines medžiagas;

4) daugybė natūralių apdulkintojų augalų auginimo vietovėje, įskaitant dešimtis laukinių bičių, drugių, vabalų ir kt. rūšių, padeda kryžminiu būdu apdulkinti augalus. Būtent skraidantys vabzdžiai besimaitindami perneša žiedadulkes iš vieno žiedo į kitą ir apvaisina sėklas. Dėl to šios rūšies palikuoniai stipresni ir ji genetiškai atsparesnė. Todėl vietos augintojų mėgstama agrarinės aplinkosaugos praktika – derinti šių augalų auginimą su veikla, susijusia su bičių šeimomis, vynmedžiais bei kitais augalais.

5.2. *Žmogiškieji veiksniai*

Žmogaus pastangos taikant patikrintą gerąją praktiką – auginti šiuos augalus panašiomis jų natūraliai aplinkai sąlygomis – yra gyvybiškai svarbus šio augalo išlikimo ir reprodukcijos veiksnys. Taikant šią praktiką pasirenkama tinkamiausia žemė ir dirvožemis (šarminis), į kurį prireikus pridedama daugiau kalkių. Taip pat svarbu išauginti ir pasodinti kokybiškus sėjinukus bei atrinkti sėklas tiesioginei sėjai paruoštuose sklypuose ir eilėse. Be to, kuokštais augantys augalai reguliariai ravimi ir tarp jų eilių pjaunama žolė. Žydintys stiebai kas savaitę skinami rankomis, kai išgaruoja rasa ir žiedai yra visiškai išsiskleidę (nuo birželio iki spalio mėn.). Reikia ypatingo įgūdžio nulaužti stiebus tam tikroje vietoje tarp dviejų lapų ir iš jų išaugančių mažesnių stiebų su žiedais. Patyrę augintojai pirštais junta stiebų trapumą ir kotelių brandumą. Tai atliekama tada, kai viršuje esančiuose taurėlapiuose žiedai yra visiškai išsiskleidę, o jų viršutinė dalis suapvalėjusi. Žirklės netinka stiebams rinkti, nes jas naudojant būtų nukirpti nepakankamai subrendę stiebai ir dėl to pablogėtų produkto juslinės savybės. Taip pat patartina naudoti saulės arba elektrines džiovinimo kameras. Paruoštas produktas supakuojamas laiku, per 1–5 dienas, liekamojo drėgnio kiekis būna ne didesnis kaip 9–10 proc. Produktas laikomas sausoje ir tamsioje vietoje. Veikiami šviesos, koteliai praranda spalvą ir pablogėja jų kokybė.

Augindami šį augalą žmonės visomis pastangomis prisideda prie geresnio ir ilgesnio jo fiziologinio augimo, didesnio derliaus ir ilgesnės biologiškai aktyvių medžiagų sintezės. Dėl to šių medžiagų kiekis auginamuose augaluose yra didesnis.

5.3. *Produkto ypatumai*

„Странджански билков чай“ / „Strandzhanski bilkov chay“ pasižymi specifinėmis fizinėmis, cheminėmis ir juslinėmis savybėmis. Iš cheminių parametrų matyti, kad bioaktyviųjų medžiagų procentinė dalis auginamuose augaluose yra didesnė nei laukiniuose augaluose.

Spektrofotometriniu požiūriu jų spalva yra vidutinio intensyvumo: 12–18 EBC vienetų (pagal Europos aludarių konvenciją).

Šis žolinis augalas pasižymi dideliu antioksidaciniu aktyvumu, kuris pasireiškia ir geriant iš jo paruoštą arbatą.

Iš auginamų augalų paruošta „Странджански билков чай“/ „Strandzhanski bilkov chay“ pasižymi daug ryškesniu aromatu nei kiti panašūs žoliniai augalai, o arbata yra švelnesnio ir sodresnio skonio. Taip yra todėl, kad jie auga mažesniame aukštyje (iki 450 m virš jūros lygio) ir sintetina saulės šviesą bei šilumą didesniais kiekiais bei ilgiau.

5.4. *Priežastinis ryšys tarp geografinės vietovės ir produkto kokybės ar savybių (SKVN atveju) arba konkrečios kokybės, reputacijos ar kitų produkto savybių (SGN atveju)*

Strandžos geografinė vietovė, kurioje auginamas *Sideritis syriaca*, pasižymi švelnia temperatūra ištisus metus. Bėgant metams didžiausią saulės spindulių kiekį sušvelnina šilti ir drėgni jūros vėjai. Šarminis Strandžos dirvožemis tinka šiam augalui auginti. Dirvožemis gali būti ant mineralinių kalkakmenio uolienų, ir lėtai sugerti ir išskirti saulės šilumą bei sulaikyti drėgmę. Ankstyvo pavasario ir vėlyvo rudens šalnos, taip pat rytinė rasa ir rūkas sausomis vasaros dienomis prisideda prie augalo daigumo ir atsparumo. Sausra šioje geografinėje vietovėje prasideda augalui žydint, todėl jame kaupiasi aromatinės medžiagos. Šių agrarinių ir klimato sąlygų derinys yra labai svarbus augalui sintetinant daugiau kaip 20 biologiškai aktyvių medžiagų. Dėl to arbatos antioksidacinis aktyvumas yra didesnis.

Žmogus, augindamas šiuos augalus, savo įgūdžiais taip pat prisideda prie ilgesnės biologiškai aktyvių medžiagų sintezės, todėl auginamuose augaluose yra daugiau šių medžiagų. Renkant augalą rankomis ir jaučiant stiebų trapumą bei kotelių subrendimą, vadovaujamasi nusistovėjusia gerąja praktika ir įgūdžiais. Dėl to arbata pasižymi geresnėmis juslinėmis savybėmis. Arbata, paruošta iš auginamo *Sideritis syriaca*, yra ryškesnio aromato ir švelnesnio skonio.

Nuoroda į paskelbtą specifikaciją

https://www.mzh.government.bg/bg/politiki-i-programi/politiki-i-strategii/politiki-po-agrohranitelnata-veriga/zashiteni-naimenovaniya/strandzhanski-bilkov-chaj/